

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Національний університет "Києво-Могилянська академія"
Освітня програма	4419 Історія
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	032 Історія та археологія

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

03.03.2023 р.

Справа № 1483/АС-22

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 03 "Гуманітарні науки" у складі:

Сминтина Олена Валентинівна – головуєчий,

Шабанова Юлія Олександрівна,

Снитко Олена Степанівна,

Попович Василь Михайлович,

Півненко Володимир Юрійович,

Колесник Олена Сергіївна,

Єсипенко Надія Григорівна,

Дейнеко Іван Андрійович,

Гуз Анатолій Михайлович,

Виткалов Сергій Володимирович,

Луцак Світлана Миколаївна,

за участі запрошених осіб:

Ожиган В.М. – представник ЗВО,

Шліхта Наталія Василівна – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Національний університет "Києво-Могилянська академія"
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	4419
Назва ОП	Історія
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	032 Історія та археологія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про умовну (відкладену) акредитацію.

За – 10, Проти – 1

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Цілі та мета ОНП «Історія» спеціальності 032 «Історія та археологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти відповідають місії та візії «Національного університету «Києво-Могилянська академія», «Стратегії розвитку Києво-Могилянської академії на 2015-2025 рр.» і конкретизовані у «Стратегії розвитку Факультету гуманітарних наук Національного університету «Києво-Могилянська Академія» на 2018-2025 роки». Назва ОНП – «Історія» визначена проектною (робочою) групою та стейкхолдерами, зважаючи на традиції, специфіку підготовки та напрями наукових досліджень, що провадить ЗВО. На нашу думку, назва ОНП, що сформульована в межах спеціальності «Історія та археологія», відображає її зміст.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

Вивчивши матеріали самоаналізу, звіт ЕГ та документи, представлені на вебсайті університету, ГЕР дійшла висновку, що випускники, аспіранти, роботодавці, здобувачі, академічна спільнота НаУКМА дотично долучалися до формування цілей і програмних результатів навчання ОНП. Наявні і репрезентовані у вільному доступі рецензії ОНП від представників академічної спільноти інших закладів освіти, провідних фахівців історичної науки підтверджують високий рівень спроєктованої програми. Роботодавці також долучаються до співпраці у межах ОНП, що сприяє її удосконаленню. Удосконалення і перегляд ОНП відбувається із залученням науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, які під час щосеместрових опитувань долучаються до моніторингу якості вищої освіти та мають можливість висловити побажання щодо удосконалення змісту ОНП. Проєкт оновленої ОНП у червні 2022 року обговорювався викладачами кафедри, здобувачами й аспірантами, випускниками, також був винесений на громадське обговорення, що підтверджено відповідними документами. Водночас варто зазначити, що ЗВО другого (магістерського) рівня вищої освіти не представлені у групі розробників. Нова редакція ОНП приведена у відповідність до Стандарту вищої освіти за спеціальністю 032 «Історія та археологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти (наказ МОН України № 603 від 31 травня 2021 р.) і затверджена рішенням Вченої ради НаУКМА, протокол № 15 від 27 жовтня 2022 року.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

ОНП «Історія» сфокусована на вивченні загальних тенденцій розвитку вітчизняної науки, історії України в контексті Центрально-Східної Європи. Цілі ОНП та програмні результати навчання спроєктовані так, щоб урахувувати сучасні тенденції розвитку спеціальності, і щоб ЗВО за ОНП могли розвивали критичне мислення, уміли аналізувати інформацію, працювати з джерелами та застосовувати різноманітні сучасні як загальнонаукові, так і спеціально-професійні методологічні підходи, володіли сучасними історичними знаннями вітчизняної та світової історіографії, були спроможні здійснювати власний оригінальний внесок у розвиток історичних знань, здатні представляти

результати своїх наукових досліджень. В ОНП ураховано тенденції розвитку ринку праці історичної галузі. НаУКМА веде активний науковий діалог з регіональними закладами, а також у межах спільної навчальної програми «Історія Центрально-Східної Європи» з Варшавським університетом. Значна кількість науково-педагогічних працівників, які забезпечують нормативні дисципліни програми, мають досвід навчання за кордоном. Варто також зауважити, що в ОНП враховано досвід подібних програм Варшавського університету, Центральноєвропейського університету та Державного педагогічного університету імені Йона Крянге.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

Стандарт вищої освіти за галуззю знань 03 «Гуманітарні науки», спеціальністю 032 «Історія та археологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти затверджено наказом МОН України № 603 від 31 травня 2021 року. У ОНП, що акредитується, виявлені розбіжності із діючим Стандартом у частині формулювання нормативних спеціальних компетентностей та нормативних програмних результатів навчання. Так, зокрема, змінено текст Стандарту вищої освіти у формулюванні таких спеціальних компетентностей: СКО1, СКО2, СКО3, СКО4, СКО5, СКО8, СКО9, СК11 (загалом трансформації зазнало 8 з 11 зафіксованих СВО спеціальних компетенцій). Також змінено формулювання наступних результатів навчання: РНО2, РНО4, РНО5, РНО7, РНО8 (загалом трансформації зазнало 5 з 9 зафіксованих СВО результатів навчання). Крім того, зафіксований Стандартом ПРО6 у тексті ОНП, що акредитується, відсутній. З огляду на викладене вважаємо, що відхід у ОНП від формулювань спеціальних компетенцій (п. 6 «Програмні компетентності») та результатів навчання (п. 7 «Програмні результати навчання») у редакції Стандарту та відсутність у ОНП «Історія» ПРО6 Стандарту є критичним і не дає змоги повною мірою досягти результатів навчання, визначених Стандартом вищої освіти за спеціальністю 032 «Історія та археологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти. Водночас констатуємо, що виявлені недоліки можна усунути протягом одного року. Усе зазначене дає підстави змінити рівень відповідності, визначений ЕГ як В, на Е.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Аналіз ОНП «Історія» виявив, що її обсяг становить 120 кредитів ЄКТС, що відповідає п. 5 ст. 5 Закону України «Про вищу освіту» та Стандарту вищої освіти за галуззю знань 03 «Гуманітарні науки», спеціальністю 032 «Історія та археологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти. Обсяг кредитів обов'язкових компонентів у ОНП становить 70 кредитів. Загальний обсяг вибіркового компонентів – 50 кредитів. У відомостях самооцінки цього підкритерію та навчальному плані не акцентовано увагу на вимогах Стандарту вищої освіти, відповідно до якого не менше 36 зі 120 кредитів ЄКТС ОНП мають представляти науково-дослідницьку складову. Проте проведений нами аналіз ОК навчального плану дає підстави підтвердити виконання цієї вимоги.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Аналіз ОНП підтвердив, що її зміст має загалом чітку структуру: структурно-логічна схема демонструє взаємозв'язок ОК усіх семестрів навчання. Програмні результати навчання досягаються обов'язковими освітніми компонентами, вибіркові освітні компоненти вдосконалюють, розширюють, поглиблюють наявні програмні результати навчання. Навчальний план відповідає ОНП. Освітні компоненти ОНП логічно взаємопов'язані та дають змогу загалом досягти заявлених цілей і програмних результатів навчання, передбачених у профілі ОНП «Історія». Звертаємо увагу, що у п. 4 «Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання» запропоновано перелік посад, які може обіймати магістр історії та археології відповідно до Державного класифікатора професій ДК 003:2010. Проте викликає сумнів, що компетенції та програмні результати навчання, представлені у профілі ОНП, сформульовані достатньою мірою професійно за такими професіями 2422.2 – редактор-перекладач; 2447.2 – фахівець з управління проектами та програмами у сфері матеріального (нематеріального) виробництва.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Зміст ОНП «Історія» відповідає предметній сфері ОЗ «Гуманітарні науки», спеціальності 032 «Історія та археологія». Предметна область спеціальності, за якою створено програму, передбачає підготовку фахівців з історії, які мають змогу не лише продовжити дослідницьку і викладацьку діяльність, але й також працювати в суміжних галузях. ОНП спроектована відповідно до передбачених результатів навчання та спрямована на теоретичну, методичну, методологічну, історіографічну та джерелознавчу підготовку фахівців, а також дозволяє поглибити їхні знання щодо актуальних проблем історії.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Можливість формування ЗВО другого (магістерського) рівня вищої освіти індивідуальної освітньої траєкторії на ОНП регулюється розділом 4 «Положення про організацію освітнього процесу у НаУКМА» та «Порядком запису студентів на вибіркові дисципліни за допомогою САЗ». Запис здобувача на вибіркові дисципліни, формування індивідуального навчального плану, запис у групи та корекція індивідуального навчального плану здійснюється за допомогою системи автоматичного запису (САЗ). ЗВО можуть обирати навчальні дисципліни також з інших спеціальностей, якщо це відповідає їх науковим інтересам та зацікавленням. Крім того, вони можуть прийняти рішення про навчання на спільній програмі з Варшавським університетом. Загалом ЗВО мають можливість вибрати для вивчення освітні компоненти у кількості 50 кредитів зі 120 кредитів ЄКТС. Зокрема, вибіркові професійно-орієнтовані дисципліни становлять 35 кредитів ЄКТС і дисципліни вільного вибору – 15 кредитів ЄКТС, що відповідає встановленим нормативним вимогам (Закону України «Про вищу освіту» (п. 15 частини першої ст. 62). Перелік вибіркових дисциплін переглядається й оновлюється щороку. Крім того, індивідуальна освітня траєкторія здобувачів також забезпечується можливістю самостійно обирати тему магістерської роботи.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

ОНП та навчальний план містять педагогічну практику (6 кредитів, що відповідає вимогам Стандарту вищої освіти), яка забезпечує практичну підготовку ЗВО другого (магістерського) рівня вищої освіти для успішної професійної діяльності в майбутньому в обраній галузі та за спеціальністю. Порядок проведення практик регламентується «Положенням про організацію та проведення практик здобувачів вищої освіти НаУКМА». Практика дає змогу здобувачам набутти навички викладання дисциплін за фахом, зокрема, розробки навчальних курсів, укладання силабусів дисциплін, взаємодії зі студентами в аудиторії під час проведення практичних занять та критичного оцінювання їхніх знань. У межах педагогічної практики здобувачі мають розробити авторський курс, підготувати силабус дисципліни, скласти і виконати індивідуальні плани проведення семінарських занять. Базою для проходження педагогічної практики є НаУКМА. Оскільки університет готує фахівця-історика й до наукової діяльності в наукових установах, то можливо передбачити в перспективі й науково-дослідну практику як окрему дисципліну, хоча її елементи знаходимо у межах ОК «Методологічний практикум», де здобувачі вивчають методологію історичних досліджень та сучасні підходи до вивчення минулого та «Науково-дослідний семінар», який передбачає набуття здобувачами здатності самостійно працювати з текстами, розуміти й інтерпретувати джерела, а також застосовувати набуті вміння для написання власної кваліфікаційної роботи.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

Аналіз ОНП виявив, що опанування ЗВО другого (магістерського) рівня вищої освіти соціальними навичками, які мають забезпечити ефективність спілкування та взаємодії, передбачено через вивчення обов'язкових освітніх компонентів та під час практичної підготовки. Набуття соціальних навичок (критичного мислення, комунікації, проведення самостійного дослідження та академічного письма, зокрема й англійською мовою) здобувачами вищої освіти за цією ОНП відбувається під час вивчення ОК: «Актуальні проблеми Всесвітньої історії», «Методологія історичної науки», «Науково-дослідний семінар», що передбачає підготовку здобувачами групових презентацій.

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Професійний стандарт відсутній.

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Обсяг освітніх компонентів ОНП становить 120 кредитів ЄКТС, які розподілені рівномірно на два семестри. Навчальне навантаження здобувачів ОНП «Історія» регулюється «Положенням про організацію освітнього процесу в НаУКМА» і «Методичними вимогам до структури та змісту навчальних планів в НаУКМА». Відповідно до цих документів обсяг 1 кредиту ЄКТС – 30 год, що включає не менше 1/3 аудиторних годин, самостійної роботи – не менше 1/3 і не більше 2/3; загальне тижневе аудиторне навантаження для магістерського рівня – 18 год. Обсяг ОНП та окремих освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС) реалістично відображає фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей і програмних результатів навчання.

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

За цією ОНП підготовка ЗВО другого (магістерського) рівня вищої освіти за дуальною формою освіти не здійснюється. Водночас у НаУКМА розроблено і прийнято «Положення про дуальну форму здобуття вищої освіти в НаУКМА».

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Аналіз сайту НаУКМА, відомостей СО, висновків ЕГ дають змогу зробити висновок, що правила прийому на навчання ЗВО другого (магістерського) рівня вищої освіти за ОНП «Історія» оприлюднені на офіційному вебсайті університету, є чіткими та зрозумілими. Також там міститься інформація про обсяг конкурсних пропозицій, стипендіальні можливості, відповіді на поширені запитання, які можуть виникнути в абітурієнтів. Програма фахового вступного випробування на ОНП містить чіткі критерії оцінювання та розподіл балів за відповіді на запитання. Правила прийому надають чітку та зрозумілу інформацію, не містять дискримінаційних положень і відповідають законодавству України.

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Правила прийому на навчання та вимоги до вступників враховують особливість ОНП. Зокрема, вступ на програму передбачає складання фахового вступного випробування з освітньо-наукової програми, передбачає написання письмового екзамену (у 2022 р. була запропонована усно-письмова форма), що має на меті з'ясування фахових компетентностей, теоретичних знань і практичних навичок абітурієнтів з базових історичних дисциплін; визначення рівня їхньої готовності до написання дослідницької роботи і навчання на ОНП. Екзаменаційний білет містить 3 питання: з історії України, із всесвітньої історії та представлення проблематики і джерел обраної теми магістерського дослідження. Розподіл балів за 200-бальною шкалою такий: п. 1-2 – по 60 балів, п. 3 – 80 балів. Така вага дослідницької складової під час розрахунку конкурсного балу зумовлена загальною орієнтацією й особливостями ОНП. Програма вступного випробування переглядається щороку та подається на затвердження Приймальною комісією за три місяці до початку прийому документів відповідно до Положення про Приймальну комісію. Зміст програми фахового вступного іспиту зорієнтовано на визначення рівня готовності вступників до написання якісної дослідницької роботи в межах навчання на ОНП. Програма фахового вступного іспиту враховує особливості ОНП та є дієвим, зразковим механізмом для формування кваліфікованого та мотивованого контингенту для навчання на цій ОНП.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

На сайті НаУКМА у відкритому доступі опубліковано документи щодо визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО. Результати навчання в партнерських університетах перераховуються відповідно до «Положення про порядок участі у програмах внутрішньої і міжнародної академічної мобільності здобувачів вищої освіти НаУКМА». Визнання та перезарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти врегульовує розділ 5 Положення. На ОНП існує практика визнання результатів навчання отриманих в інших ЗВО. Інформація щодо міжнародної академічної мобільності також розміщена на сайті Міжнародного відділу НаУКМА. Здобувачі мають можливість ознайомитися з актуальними програмами мобільності. Аналіз звіту СО та висновків ЕГ засвідчує, що за цим підкритерієм ЗВО має зразкові практики. Зокрема, звертаємо увагу на зразкові механізми практики визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах у межах кредитної мобільності, серед іншого, ОНП має ефективний досвід визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах у межах програм кредитної мобільності Erasmus+ та спільної програми з Варшавським університетом.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Закладом вищої освіти визначено правила визнання результатів навчання ЗВО у неформальній освіті, критерії яких можна знайти в «Положенні про порядок та процедуру визнання в НаУКМА результатів навчання, отриманих через неформальну або інформальну освіту» та «Тимчасовому спрощеному порядку оформлення академічної мобільності здобувачів освіти НаУКМА та визнання у НаУКМА результатів навчання, здобутих через неформальну та інформальну освіту, в умовах воєнного стану». Положення визначає максимальні обсяги результатів навчання, що можуть бути визнані для другого (магістерського) рівня вищої освіти – 6 кредитів, документи та термін їхніх подань для проведення перезарахування, алгоритм дій і процедуру оскарження у випадку відмови. Практики застосування дії зазначеного Положення на ОНП «Історія» не було.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

У ЗВО пропонуються сучасні форми та методи навчання. Формуючи форми й методи навчання і викладання на ОНП «Історія», її розробники, керуються «Положенням про організацію освітнього процесу в НаУКМА». Розділ 6 Положення «Форми організації навчання» чітко регламентує основні форми організації освітнього процесу в НаУКМА. З урахуванням епідемії COVID-19 та запровадження воєнного стану у зв'язку з повномасштабним вторгненням РФ, було додатково прийнято нормативні акти, що регулюють дистанційний формат навчання, синхронні та асинхронні форми роботи тощо (наказ № 107 від 01.03.2021; наказ № 138 від 29.03.2022; наказ № 404 від 13.10.2022; наказ № 447 від 25.11.2022). Документи, що регулюють освітній процес у НаУКМА, підкреслюють його студентоцентрований характер. Викладачі ОНП звертають увагу на студентоцентроване та проблемноорієнтоване навчання, котре реалізовується через різний навчальний інструментарій. Науково-педагогічні працівники самостійно формують структуру навчальної дисципліни, визначають результати навчання за дисципліною, обирають методи навчання, базуючись на вимогах ОНП та навчального плану. Вони сприяють розвитку дослідницьких навичок ЗВО та допомагають їм у розробці наукових тем згідно з принципами академічної свободи. Реалізація студентоцентрованого підходу передбачає повагу до різноманітності потреб здобувачів і здійснюється через формування здобувачами своєї індивідуальної освітньої траєкторії шляхом вибору дисциплін з різних напрямків, врахування тематики наукових інтересів та потенціалу майбутньої кваліфікаційної роботи. Також здобувачі вищої освіти мають право на вибір тематики індивідуальних завдань, можливості апеляції, вибір наукового керівника, тематики магістерського дослідження тощо. У межах ОНП форми та методи навчання і викладання орієнтовані на досягнення заявлених в освітній програмі мети та програмних результатів навчання і забезпечують студентоцентрований підхід та принципи академічної свободи.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Інформацію для ЗВО другого (магістерського) рівня вищої освіти про ОНП «Історія», її ОК вміщено в Інформаційному пакеті ЄКТС. Анотації навчальних дисциплін розміщені у постійному доступі на електронній сторінці кафедри. Презентації вибіркової дисципліни, інформування студентів щодо їхнього змісту і цілей відбувається відповідно до графіка-календаря освітнього процесу, перед записом студентів на вибіркової дисципліни за допомогою САЗ («Положення про організацію освітнього процесу», п. 4.16-4.17). Каталог вибіркової дисципліни з їхніми анотаціями щорічно оновлюється і доповнюється. Його розміщено на платформі дистанційної освіти НаУКМА DistEdu та у відкритому доступі в системі САЗ. Ознайомлення із цією інформацією є необхідною передумовою для запису студентів на вибіркової дисципліни («Порядок проведення запису студентів на вибіркової дисципліни за допомогою САЗ»). НПП на першому занятті з кожної навчальної дисципліни, а також через силабуси та систему електронного навчання на платформі дистанційної освіти НаУКМА DistEdu доводять інформацію щодо змісту й очікуваних результатів, а також критеріїв оцінювання. Силабуси всіх ОК розміщені в цій системі. Система дистанційної освіти НаУКМА DistEdu забезпечує доступ здобувачів вищої освіти до бази електронних навчальних матеріалів дисциплін і становить собою освітнє середовище (обговорення, опитування, завдання, тести, семінари тощо) та забезпечує організацію контролю й оцінювання освітньої діяльності здобувачів вищої освіти, спілкування один з одним, проведення дискусій у режимі онлайн. Зареєструвавшись у системі, студент отримує доступ до всіх матеріалів навчальних дисциплін, а викладач отримує можливість вести облік оцінювання знань здобувачів вищої освіти впродовж семестру, організувати онлайн-дискусії, консультації, тестування тощо. Зразково представлена у ЗВО система дистанційного навчання НаУКМА DistEdu, де розміщено навчально-методичне забезпечення дисциплін, що забезпечує досягнення цілей ОНП та ПРН під час дистанційної та змішаної форми навчання. Зазначена система може розглядатися і як позитивний досвід для вивчення і поширення серед інших ЗВО.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

ЗВО забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОНП у межах обов'язкових компонентів ОНП «Історія» 37 кредитів ЄКТС виділено винятково на підготовку індивідуальних досліджень студентів при написанні магістерської роботи (20 кредитів ЄКТС) та шляхом викладання ОК: «Методологія наукових досліджень» (3 кредити ЄКТС); «Науково-дослідний семінар» (5 кредитів ЄКТС); «Методологічний практикум» (9 кредитів ЄКТС). Крім того, ЗВО другого (магістерського) рівня вищої освіти за цією ОНП мають можливість брати участь у воркшопах, наукових семінарах, щорічних конференціях для молодих науковців «Досліджуючи минуле», у кафедральних проєктах та розробках наукових тем кафедри, також вони заохочуються до оприлюднення результатів дослідження (зокрема, у фаховому журналі «Наукові записки НаУКМА. Історичні науки» та у часописі «Україна модерна»).

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Навчально-методичне забезпечення навчальних дисциплін передбачає відповідно до «Методичних рекомендацій щодо розробки силабусів навчальних дисциплін» щорічне оновлення навчального змісту, методик і форм навчання, забезпечення науковою літературою та джерелами, що обговорюється і схвалюється на засіданнях кафедри історії. Оновлення змісту освітніх компонент відбувається регулярно як на основі власних наукових досягнень, так і з врахуванням досягнень зарубіжних науковців, найновіших тенденцій розвитку галузі. Це відбувається завдяки індивідуальним дослідницьким проектам викладачів ОНП та участі викладачів у міжнародних освітніх проектах. Викладачі мають публікації, дотичні до тих дисциплін, які викладають. Звертає на себе увагу той факт, що лише окремі НПП у освітньому процесі використовують власні наукові публікації як рекомендовані праці. Також при оновленні навчальних матеріалів урахується досвід, отриманий викладачами під час наукових стажувань та співпраці з колегами у провідних ЗВО України та за її межами.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

Інтернаціоналізація освітньої та наукової діяльності є наскрізним принципом НаУКМА, що прописаний у всіх його документах. Інтернаціоналізація діяльності здійснюється шляхом: участі викладачів у міжнародних проектах, закордонних стажуваннях; упровадження англomовного викладання окремих дисциплін (гостьові курси); участь студентів у програмах міжнародної академічної мобільності; спільна навчальна програма з Варшавським університетом «Історія ЦСЕ», слухачі якої навчаються у партнерському університеті упродовж семестру, захищають магістерську роботу двома мовами і отримують 2 дипломи; освітні і дослідницькі міжнародні проекти, у яких бере участь кафедра історії, публікувати результати своїх досліджень у зарубіжних виданнях. Також варто зазначити, що здобувачі освіти та науково-педагогічні працівники мають безкоштовний доступ до міжнародних інформаційних ресурсів та баз даних (на базі бібліотеки НаУКМА). Позитивний досвід інтернаціоналізації освітньої та наукової діяльності університету, можливість для здобувачів ОНП «Історія» навчатися на спільній програмі з Варшавським університетом «Історія ЦСЕ» можна вважати взірцевими і заслуговує на поширення серед інших ЗВО.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Контрольні заходи оцінювання здобувачів вищої освіти за ОНП «Історія» регламентуються розділом 7 «Положенням про організацію освітнього процесу в НаУКМА», «Положенням про рейтингову систему оцінювання знань та компетентностей здобувачів вищої освіти НаУКМА», «Положенням про критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в НаУКМА», які оприлюднено на сайті ЗВО. Правила оцінювання кваліфікаційних робіт врегульовано «Положенням про кваліфікаційну/магістерську роботу НаУКМА». Вимоги до підсумкової атестації визначаються «Положенням про організацію і проведення атестації здобувачів вищої освіти у 2022 році». Крім того, інформація про форми контролю та критерії оцінювання знаходиться у силабусах. На початку кожного навчального семестру, студентам надаються оновлені силабуси навчальних дисциплін, структура яких включає опис контрольних заходів та критерії оцінювання, а також інформацію про особливості підсумкового оцінювання. Силабуси дисциплін, які викладаються на програмі, розміщено на платформі дистанційної освіти НаУКМА DistEdu. Критерії та вимоги до кожної ОК оприлюднюються заздалегідь. Критерії оцінювання загалом є вимірюваними та зрозумілими й відповідають гуманітарному характеру дисциплін, що вивчаються. Усі ОК навчального плану ОНП «Історія» передбачають переважно творчі, індивідуальні чи групові завдання, спрямовані на формування фахових і загальних компетентностей і програмних результатів навчання. Відповідно до ОНП, основними формами підсумкового контролю є залік, екзамен, тези з освітньої компоненти. Поточний контроль передбачає оцінювання активності здобувачів на практичних заняттях, презентації та захисту їхніх індивідуальних робіт, участі у дискусіях. Контрольні заходи дозволяють встановити ступінь досягнення здобувачем вищої освіти програмних результатів навчання.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Атестація передбачає публічних захист кваліфікаційної роботи, вимоги до якої сформульовано відповідно до норм Стандарту вищої освіти за галуззю знань 03 «Гуманітарні науки», спеціальністю 032 «Історія та археологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти в частині атестації ЗВО. Вимоги щодо написання та захисту магістерської роботи представлено у «Положенні про кваліфікаційну/магістерську роботу студента НаУКМА» та «Положенні про академічну доброчесність здобувачів освіти НаУКМА», «Положенні про заходи стосовно перевірки курсових та кваліфікаційних (випускових) робіт бакалаврів та магістрів на дотримання вимог академічної доброчесності». Під час воєнного стану у НаУКМА було додатково встановлено тимчасові правила атестації у дистанційній формі. Кваліфікаційна робота має передбачати розв'язання складної задачі дослідницького та/або інноваційного характеру в

сфері історії, а також сприяти досягненню передбачених Стандартом і програмою результатів навчання. Атестація слухачів спільної навчальної програми «Історія ЦСЄ» відбувається на спільному засіданні української Екзаменаційної комісії та індивідуальної комісії Варшавського університету.

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Інформація про контрольні заходи та оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти визначені розділом 7 «Положення про організацію освітнього процесу в НаУКМА та «Положенням про рейтингову систему оцінювання знань та компетентностей здобувачів вищої освіти НаУКМА». Відповідно до них розроблені процедура повторного перескладання семестрового контролю, порядок оскарження результатів проведення контрольних заходів, повторного проходження контрольних заходів. У разі виникнення конфліктних ситуацій між здобувачами і викладачем дисципліни, до їхнього врегулювання залучаються завідувач кафедри і декан. У разі повторного перескладання екзамену з метою ліквідації академічної заборгованості декан факультету створює комісію на чолі із завідувачем кафедри, що забезпечує здобувача від необ'єктивного оцінювання. При виникненні конфліктної ситуації до її розгляду залучаються співробітники Центру забезпечення якості освіти та Комітету з етики НаУКМА, що врегулюють конфлікт, відповідно до норм Кодексу етики НаУКМА та «Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти НаУКМА». Об'єктивність підсумкової атестації досягається призначенням голови Екзаменаційної комісії з числа науково-педагогічних працівників інших ВНЗ чи наукових установ. У 2021-2022 навч. році головою Екзаменаційної комісії з атестації здобувачів освіти за ОНП «Історія» був проф., д.і.н., Ю. В. Волошин, професор кафедри історії України ПНПУ імені В. Г. Короленка. Повторне складання екзаменів з кожної дисципліни допускається не більше ніж два рази: один раз викладачеві дисципліни та один комісії. Процедура повторного проходження контрольних заходів для ЗВО ОНП «Історія» не застосовувалась. У разі, якщо студент/ка не ліквідує академічну заборгованість у визначені строки, він/вона має повторно прослухати дисципліну. Студенти, які мають одну заборгованість, відраховуються з навчання за державним замовленням, студенти, які мають більше ніж дві заборгованості за результатами заліково-екзаменаційної сесії або навчального року, відраховуються з університету. Випадків повторного проходження контрольних заходів на ОНП не було. Ситуацій, які б вказували на конфлікт інтересів, під час реалізації ОНП не засвідчено. Випадків оскаржень результатів проведення контрольних заходів чи конфліктних ситуацій за час існування ОНП «Історія» не зафіксовано.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Академічна спільнота НаУКМА визначає академічну доброчесність засадничою цінністю освітнього і наукового процесів, своїм центральним етичним принципом. ЗВО в НаУКМА складають присягу і беруть на себе зобов'язання щодо дотримання академічної доброчесності. Політика, стандарти і процедура дотримання академічної доброчесності визначаються «Положенням про академічну доброчесність здобувачів освіти НаУКМА», «Кодексом етики НаУКМА», Положенням про внутрішнє забезпечення якості освіти НаУКМА». Основним органом, який уповноважений здійснювати контроль за дотриманням принципів академічної доброчесності у НаУКМА є Комітет з етики НаУКМА. Передбачено також діяльність Апеляційної комісії з питань академічної доброчесності. «Декларація академічної доброчесності» є обов'язковою складовою усіх кваліфікаційних/магістерських робіт, які захищаються на кафедрі. Перевірка письмових робіт може здійснюватися з використанням спеціальних програмних засобів (в тому числі інтернет-систем) та/або вручну за допомогою пошукових Інтернет-сервісів, а також з використанням будь-яких інших засобів. Використання будь-якого способу перевірки не виключає можливості використання інших способів. Перевірку робіт на наявність академічного плагіату здійснює Центр забезпечення якості освіти. Основним технологічним рішеннями, що використовуються у ЗВО є система Unicheck, йдуть перемовини щодо підписання контракту зі StrikePlagiarism. Кваліфікаційні/магістерські роботи студентів НаУКМА перевіряються на плагіат відповідно до «Положення про заходи стосовно перевірки курсових та кваліфікаційних (випускових) робіт бакалаврів та магістрів на дотримання вимог академічної доброчесності». НаУКМА долучався до Проєкту сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) та Ініціативи академічної доброчесності та якості освіти Academic IQ. Результатами цієї співпраці є популяризація академічної доброчесності у освітньому середовищі НаУКМА та підготовка навчально-методичних праць з цієї тематики. Випадків порушення академічної доброчесності студентами за час існування ОНП «Історія» виявлено не було. Аналіз звіту СО та висновків ЕГ засвідчує, що за цим критерієм ЗВО має зразкові практики. Зокрема, налагоджена дієва процедур проходження контрольних заходів, критеріїв оцінювання здобувачів вищої освіти, візрцевим є механізми запобігання та виявлення плагіату, культивування культури академічної доброчесності та неконфліктного середовища.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Аналіз відомостей СО інформації з вебсайту НаУКМА засвідчують, що НПП, задіяні в реалізації ОНП, відповідають академічній та професійній кваліфікації. Представники групи забезпечення, що залучені до реалізації ОНП (кафедра історії), ведуть активну наукову роботу, є науковими керівниками кваліфікаційних робіт ЗВО, мають велику кількість публікацій за тематикою дисциплін, які викладають, статей у фахових виданнях, і які входять до наукометричних баз даних Scopus та Web of Science, монографій, підручників та посібників, методичних рекомендацій тощо. Вони є також членами редакційних колективів періодичних фахових видань, експертами освітньої галузі та професійної спеціальності. Аналіз усіх доступних документів засвідчує взірцевий рівень академічної та професійної кваліфікації НПП.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

У НаУКМА налагоджена дієва процедура конкурсного добору НПП на ОНП, яка регулюється «Положенням про порядок обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників НаУКМА». Під час конкурсного добору викладачів враховуються наукові публікації, участь у престижних наукових форумах, стажування, наукові ступені і звання, науково-педагогічний стаж, а також досягнення у професійній сфері відповідно до п. 38 «Ліцензійних умов», рейтингові показники (опитування) оцінки їх рівня підготовки і викладання навчальних дисциплін на ОНП. Запропонована у НаУКМА процедура конкурсного відбору є цілком прозорою та зрозумілою, що дозволяє забезпечити необхідний рівень професіоналізму для успішної реалізації ОНП.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Заклад вищої освіти залучає в різних формах роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу на ОНП «Історія». Роботодавці – це представники Інституту історії України НАН України, Музею історії Києва, державної установи «Український інститут», архіву, закладів вищої освіти. Зокрема, вони залучалися до викладання вибіркового компонентів та гостьових дисциплін, давали відгуки на ОНП, брали участь у її обговоренні, здійснюють керівництво кваліфікаційними роботами, беруть участь у екзаменаційних комісіях, в рецензуванні, спільних наукових заходах, публікаціях, проведеннях наукових конференцій.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

У відомостях СО наведені конкретні приклади залучення до проведення аудиторних занять професіоналів-практиків у форматі викладання вибіркового і гостьових дисциплін та за сумісництвом залучаються до проведення аудиторних занять. Також у освітньому процесі задіяні зарубіжні фахівці галузі, представники провідних польських установ, Варшавського університету та інституцій Польської академії наук.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

У НаУКМА професійний розвиток педагогічних та науково-педагогічних працівників забезпечується «Концепцією професійного розвитку науково-педагогічних та педагогічних працівників НаУКМА», створено Центр професійного розвитку викладачів НаУКМА. Розроблено та діє «Положення про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних та науково-педагогічних працівників НаУКМА» та «Програма професійного розвитку науково-педагогічних та педагогічних працівників НаУКМА». Для підтримки дослідницької активності викладачів функціонують грантові програми – Іменний Фонд імені Кіндрата МБФ «Відродження КМА» і Фонд імені Самійла Величка створені задля підтримки досліджень в галузі історії. Професійному розвитку сприяє відзначення наукових здобутків: конкурси на кращу монографію (Конкурс імені Петра Могили), міжнародні наукові публікації в наукометричних виданнях, лауреатами яких ставали викладачі ОНП Аналіз усіх представлених у відкритому доступі документів засвідчує про значний досвід забезпечення професійних потреб НПП з питань підвищення кваліфікації, з питань адаптації і підтримки викладачів, який є взірцевим.

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

У НаУКМА розроблені процедури стимулювання викладацької майстерності. За результатами рейтингового оцінювання їх наукової та науково-педагогічної діяльності, якою передбачено заохочення та стимулювання переможців. Зокрема, Центром забезпечення якості освіти НаУКМА проводяться конференції викладацької майстерності для НПП. Для стимулювання розвитку викладацької майстерності у НаУКМА запроваджено конкурс на здобуття премії «Викладач року», лауреатами якого ставали НПП ОНП «Історія». Центр електронної освіти спільно з Центром забезпечення якості освіти проводять навчальні модулі щодо удосконалення можливостей співробітників у використанні різних електронних платформ. Також НПП активно використовують можливості розвитку викладацької майстерності через наукові стажування, мобільність до університетів ЄС за рахунок грантів. Наведене вище дає підстави констатувати, що за цим критерієм наявні зразкові практики Зокрема, ОНП має: професійний кадровий потенціал, який забезпечує її реалізацію, процедури конкурсного добору викладачів є прозорими, ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів презентуючи власні програми підвищення кваліфікації та сприяє у проходженні в іноземних програмах стажування, стимулює розвиток викладацької майстерності використовуючи преміювання та впровадження конкурсів. Також звертає увагу реальне залучення роботодавців до участі у освітньому процесі за ОНП та практика працевлаштування власних випускників.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

ЗВО має значні матеріально-технічні ресурси, належне навчально-методичне забезпечення ОНП. Фінансові ресурси ОНП формуються за рахунок бюджетних і позабюджетних коштів – грантів, благодійних внесків. Освітній процес проходить в аудиторіях корпусу № 5, з окремих дисциплін відбуваються в аудиторних приміщеннях Центру польських і європейських студій імені Єжи Ґедройця та науково-дослідного центру «Спадщина Києво-Могилянської Академії». Для забезпечення освітнього процесу за ОНП використовується бібліотека кафедри історії з багатим книгофондом для забезпечення професійно-орієнтованих історичних дисциплін. У НаУКМА працює університетська бібліотечна мережа, з центром у бібліотеці Антоновичів. У Науковій бібліотеці 4 читальні зали, діє окремий інтернет зал. Впроваджена автоматизована бібліотечно-інформаційна система ALEPH. У межах мережі НаУКМА працює Американська бібліотека ім. Віктора Китастого НаУКМА (3 читальні зали). Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу наявне у публічному доступі на платформі DistEdu, що значно сприяє і допомагає освітньому процесу ЗВО в умовах карантинних обмежень і в умовах війни. Слухачі спільної навчальної програми «Історія ЦСЄ» мають змогу користуватися ресурсами Варшавського університету. Варто зазначити про належний стан будівель університету, обладнання аудиторій засобами мультимедіа, гуртожитки, пункти громадського харчування, спортивні майданчики, культурно-мистецький центр сприяють забезпеченню визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

ЗВО мають вільний доступ до інфраструктури й інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької діяльності та наукових досліджень. Усі учасники освітнього процесу мають доступ до комп'ютерних класів, читальних залів, бібліотечних фондів та їх баз даних. Університет має безкоштовне WI-Fi покриття. Учасники освітнього процесу мають доступ до наукометричних баз, можуть підключитись до системи підтримки дистанційного навчання. Безоплатно викладачами та здобувачами вищої освіти використовується програмне забезпечення MS Office 365. Забезпечено безкоштовний доступ до онлайн-ресурсів бібліотеки університету, спеціалізованих он-лайн платформ Serpstat, GoogleAnalytic, ARIS Cloud, Creately, Canva; ліцензованих програм Marketing Analytic, Zoom. «Положення про порядок надання платних послуг НаУКМА» містить перелік платних послуг, які передбачені законодавством. Також НаУКМА забезпечує можливість апробації результатів досліджень викладачів та здобувачів даної ОНП через проведення різних наукових заходів. Усі ці заходи, які провадить ЗВО у контексті цього підкритерію, мають взірцевий характер.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

ЗВО презентує належний рівень безпеки освітнього середовища. Корпуси забезпечені протипожежною сигналізацією, датчиками диму, системою оповіщення, пожежними кранами, вогнегасниками, планами евакуації. Проводяться інструктажі з охорони праці, пожежної безпеки. З метою забезпечення безпеки освітнього середовища в умовах війни у ЗВО спеціально прийнято «Положення про особливості організації освітнього процесу, проведення заліково-екзаменаційних сесій в умовах воєнного стану», «Порядок організації освітнього процесу та дій педагогічних/науково-педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти Національного університету «Києво-Могилянська академія» під час сигналу тривоги, відключення електроенергії відсутності інтернет-зв'язку в умовах воєнного стану». З початку повномасштабної війни університет облаштував сертифіковані бомбосховища на 1100 місць та декілька коворкінгів для здобувачів та викладачів. Відповідальними особами проводиться регулярна перевірка технічного стану приміщень і обладнання, стану інженерно-технічних комунікацій. На території НаУКМА діє медична частина, ЗВО обслуговує Київська міська студентська поліклініка. Забезпеченню психічного здоров'я студентів НаУКМА сприяють служба психологічної допомоги, Центр дослідження конфліктів та психоаналізу, Центр соціальної роботи, адаптації та підтримки студентів, Центр соціально-психологічної адаптації.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

У ЗВО забезпечено належний рівень освітньої, організаційної, інформаційної підтримки здобувачів освіти. Зокрема, вона здійснюється з використанням платформи дистанційного навчання DistEdu. Кожному співробітнику і кожному здобувачеві присвоюється електронна адреса корпоративної пошти через ресурс MS Office 365. Цим ресурсом також забезпечено безкоштовний доступ до онлайн-ресурсів бібліотеки університету, спеціалізованих он-лайн платформ Serpstat, GoogleAnalytic, ARIS Cloud, Creately, Canva; ліцензованих програм Marketing Analytic, Zoom. Інформаційна

підтримка студентам надається через сайт університету, розсилку повідомлень на особисті скриньки. Діє фейсбук-сторінка кафедри історії. Студенти можуть користуватися консультативною підтримкою усіх підрозділів НаУКМА: Відділу міжнародного співробітництва, Центру кар'єри та працевлаштування студентів та випускників, проводяться комунікації з випускниками. Соціальна підтримка студентів забезпечується через органи студентського самоврядування та численні студентські організації. Відділ по роботі зі студентами забезпечує комплексну систему соціальної підтримки, яка складається з державних пільг і власних ініціатив НаУКМА. Пакет допомоги для кожної категорії студентства прописаний на внутрішньому сайті. Для усіх ЗВО доступні консультації практичного психолога, консультації Центру соціальної роботи, адаптації та підтримки студентства. ЗВО приділяє значну увагу розвитку мережі соціальної інфраструктури, що включає: гуртожитки для здобувачів; медчастину; Культурно-мистецький центр та кінозали; спортивну базу (спортивний зал, тренажерний зал, зал силової підготовки, гімнастичний зал, оренда доріжки в плавальному басейні); Трапезну і дві студентські їдальні на території університету; кредитну спілку «Поміч». У серпні 2022 р. за ініціативи кафедри історії засновано Іменний благодійний фонд імені Євгена Олефіренка. Започатковано «Меморіальну стипендію імені Євгена Олефіренка» для покриття плати за навчання студента/ки ОНП «Історія» контрактної форми навчання; визначено перших двох лауреатів стипендії. Студенти ОНП «Історія» 1-го р. н. отримують стипендії в рамках проєкту «Ukraine digital: Ukraine in its transcultural and transnational context», здійснюваного спільно з Гіссенським університетом (Німеччина). З огляду на викладене, варто зазначити про зразкову освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку ЗВО ОНП «Історія».

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

НаУКМА має усі необхідні умови для навчання осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за ОНП, а саме: затверджено Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення та призначена відповідальна особа; у навчальних корпусах та КМЦ (де розміщено і Приймальну комісію) встановлені зовнішні пандуси і поручні біля входу зовні і всередині будівель біля сходових клітин; облаштований спеціальний санітарний вузол в копусі № 4; проведено попереднє обстеження навчальних корпусів КМЦ та гуртожитку для безперешкодного доступу до будівель університету осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Також особи з особливими освітніми потребами можуть користуватися віддаленим доступом до навчально-методичного забезпечення освітнього процесу через електронні ресурси Наукової бібліотеки НаУКМА і платформу дистанційного навчання DistEdu. В університеті є позитивні приклади успішного навчання на ОНП «Історія» студентів з особливими потребами.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У НаУКМА є низка документів, якими врегульовано політику та процедуру розв'язання конфліктних ситуацій, серед них: Статут НаУКМА; Кодекс етики НаУКМА; «Положення про політику протидії дискримінації, сексуальним домаганням, булінгу в НаУКМА»; «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти НаУКМА». Усі ці документи є у відкритому доступі на сайті університету і доступні для всіх учасників освітнього процесу на ОНП. Аналіз звіту СО засвідчує, що за цим критерієм ЗВО має зразкові практики. Зокрема звертаємо увагу на взірцеву організацію освітнього середовища в ЗВО, на відмінне матеріально-технічного, інформаційного та навчально-методичного забезпечення ОНП. Усім учасникам освітнього процесу забезпечено доступ університетської бібліотечної мережі, яка відкриває широкі можливості саме для здобувачів ОНП, в тому числі і осіб з особливими освітніми потребами. Також варто зазначити про забезпечення безпеки освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів та викладачів ЗВО, досконалу консультаційну підтримку та соціальну підтримку ЗВО, зокрема практику запровадження стипендій для покриття плати за навчання здобувачів ОНП «Історія» контрактної форми навчання.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОНП регулюються «Методичними рекомендаціями з розроблення освітніх/освітньо-наукових програм I-III рівнів вищої освіти в Національному університеті «Києво-Могилянська академія»; 4 розділом «Положення про організацію освітнього процесу у НаУКМА»; «Положенням про внутрішнє забезпечення якості освіти НаУКМА», «Положенням про центр забезпечення якості освіти «НаУКМА». Усі ці документи узгоджені з «Концепцією внутрішнього забезпечення якості навчання і викладання в НаУКМА» та «Концепцією забезпечення якості освіти в НаУКМА». Нова редакція програми доопрацьована згідно Стандарту вищої освіти за спеціальністю 032 «Історія та археологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти і затверджена рішенням Вченої ради НаУКМА 27 жовтня 2022 р.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Відомості СО представляють такі форми участі у періодичному перегляді ОНП «Історія», а саме: Центром забезпечення якості освіти НаУКМА проводяться студентські опитування, обговорення змісту освітніх програм під час педагогічної практики студентів другого року навчання ОНП. Варто констатувати, що участь у опитуваннях бере невеликий відсоток здобувачів ОНП. Результати опитувань здобувачів не оприлюднюються. Таку ситуацію адміністрація НаУКМА пояснює «чутливістю інформації», «академічною свободою» та «загальноосвітніми трендами», результати опитувань доводяться до відома випускових кафедр і беруться до уваги при обговореннях змісту і якості освітнього процесу на конкретних освітніх програмах. Аналіз ОНП засвідчує, що при її модернізації у 2022 році до складу робочої групи розробників не ввійшли здобувачі вищої освіти, які навчаються на ОНП, а лише НПП. «Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти НаУКМА» не передбачає участь здобувачів ОНП в складі робочої групи ОНП. Однак, зацікавлені студенти можуть запрошуватись на засідання колегіальних органів НаУКМА, пов'язаних із обговоренням змісту чи переглядом освітніх програм (п. 6.1.3 Положення). Разом із цим, зазначаємо, що залучення здобувачів ОНП до складу робочих груп у процесі періодичного перегляду ОНП значно посилює її якість.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Роботодавці підтвердили участь у процесі перегляду ОНП. Від роботодавців представлені переважно представники академічної спільноти. ЕГ під час зустрічі з роботодавцями з'ясувала, що останні не змогли згадати про свою участь у опитуваннях з питань модернізації програми. Проте, зведена таблиця пропозицій та зауважень, отриманих від стейкхолдерів під час громадського обговорення, та результати їхнього обговорення на засіданні кафедри, оприлюднена на вебсайті демонструє, що представники роботодавців долучились до обговорення останніх змін до ОНП, а їхні пропозиції та зауваження були враховані при доопрацюванні ОНП. Аналіз ОНП засвідчує, що при її модернізації у 2022 році до складу робочої групи розробників не ввійшли роботодавці, які зацікавлені у ОНП. На нашу думку залучення роботодавців до складу робочої групи розробників посилить її практичну спрямованість.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

НаУКМА і кафедра історії зокрема мають усталену практику продовження співпраці і комунікації зі своїми випускниками. Ця комунікація здійснюється через фейсбук-сторінку кафедри історії. Випускники ОНП залучені в якості рецензентів ОНП. З великою кількістю своїх випускників кафедра та в цілому НаУКМА, підтримує зв'язок через розсилки та спеціальні заходи. При службі Президента НаУКМА діє окремий напрям комунікації з випускниками, який тісно співпрацює із Асоціацією випускників НаУКМА, у тому числі й відслідковуючи кар'єрний шлях випускників. Розміщена на веб-сайті установи «Довідка про працевлаштування випускників НаУКМА» містить інформацію про випускників за період 2015-2017 рр. Зазначимо, що у штаті кафедри шестеро її випускників, впродовж 2022-2023 н. р. до викладання було залучено 10 випускників.

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

У відомостях СО наведені приклади як система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі. Моніторинг ОНП здійснюється на кафедральному (гаранта ОП) та загальноуніверситетському рівнях. Моніторинг та періодичний перегляд ОНП проводиться робочою групою, які виявили недоліки у ОНП, у зв'язку із введення у дію Стандарту вищої освіти за спеціальністю 032 «Історія та археологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти. Це вимагало внесення конкретних змін і уточнень до ОНП «Історія» (уточнення фокусу і змісту програми (поряд із дослідницькою діяльністю передбачено можливість реалізації випускників програми у викладацькій сфері) через формулювання загальних і спеціальних компетентностей, програмних результатів навчання; введення нормативної педагогічної практики), що і було зроблено в чинній версії програми (затверджено Вченою радою НаУКМА, протокол № 15 від 27.10.2022).

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

ОНП «Історія» другого (магістерського) рівня вищої освіти підлягає первинній акредитації, проте результати попередньої акредитації (ініційованої МОН у 2018 р.) були повною мірою враховані. Також варто зазначити, що університет запроваджує практику реагування на результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти шляхом проведення розширених нарад, круглих столів.

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

У відомостях СО зазначено, що до процесу внутрішнього забезпечення якості освіти в НаУКМА залучені: Центр забезпечення якості освіти, який проводить семестрові опитування студентів; випускові кафедри відповідають за якість освітнього процесу на відповідних програмах. Відповідальними особами є завідувач кафедри і гарант ОП; не менше ніж раз на рік питання змісту і якості освітнього процесу на ОП обговорюється на засіданнях Вчених рад факультетів і Вченої ради НаУКМА. Вчена рада залучає до моніторингу також Асоціацію випускників і Довірчу раду НаУКМА.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Права й обов'язки учасників освітнього процесу регламентуються низкою нормативних документів НаУКМА: Статутом НаУКМА (<https://bit.ly/3UFPIhk>), «Стратегією розвитку Національного університету «Кієво-Могилянська академія» на 2015-2025 рр.» (bit.ly/3UR2JLN), «Положенням про організацію освітнього процесу у НаУКМА» (<https://bit.ly/3GPP3gr>), «Правилами внутрішнього розпорядку НаУКМА» (<https://bit.ly/3BscTeI>), «Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у НаУКМА» (<https://bit.ly/3BrXj2X>), «Положенням про самостійну роботу студентів НаУКМА» (<https://bit.ly/3BrJNfw>), «Положенням про слухачів Національного університету «Кієво-Могилянська академія»» (<https://bit.ly/3iKSI5e>), Кодексом етики НаУКМА (<https://bit.ly/3UyW74h>), «Положенням про академічну доброчесність здобувачів освіти НаУКМА» (<https://bit.ly/3tXf4mi>), «Положенням про внутрішнє забезпечення якості освіти НаУКМА» (<https://bit.ly/3Hh7xqm>). Усі ці документи опубліковані на вебсайті університету (сторінка «Нормативні документи НаУКМА та доступ до публічної інформації» – <https://bit.ly/3uEwN>) є чіткими, зрозумілими та доступними для публічного перегляду.

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

У вільному доступі на сайті університету оприлюднена затверджена ОНП «Історія» здобувачів другого (освітньо-наукового) рівня вищої освіти 2022 р., посилення на яку надано у відомостях про СО. У відомостях про СО наведено посилання на веб-сторінку, яка має містити інформацію про оприлюднення на офіційному веб-сайті ЗВО проєкту ОНП з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін (стейкхолдерів) (<https://bit.ly/3UN1w8o>; bit.ly/3VBoTU4). Однак за цим вебпосиланням розміщеного проєкту не виявлено, зведена таблиця результатів громадського обговорення ОНП – наявна.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

На вебсайті НаУКМА розміщено достовірну інформацію щодо ОНП, її цілей, очікуваних програмних результатів навчання. Також ця інформація продубльована на сторінці кафедри та на сторінці для вступників.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Найважливіша практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Пропонуємо привести ОНП «Історія» спеціальності 032 «Історія та археологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти до вимог Стандарту вищої освіти, а саме: повернути до ОНП формулювання спеціальних компетентностей та результатів навчання у редакції Стандарту; включити до п. 7 «Програмні результати навчання» її профілю «ПРОБ. Здійснювати експертизу пам'яток історії, археології та культури з метою їх охорони та можливого подальшого використання». Також рекомендуємо доповнити ОНП освітнім компонентом, що формуватиме цей програмний результат.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рекомендуємо поліпшити вільний вибір ОК ЗВО відмовитись від так званих дисциплін «за вибором кафедри».

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

не застосовується

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

не застосовується

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

не застосовується

Критерій 6. Людські ресурси

не застосовується

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

не застосовується

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рекомендуємо відкрито оприлюднювати результати опитування серед ЗВО, НПП, роботодавців та випускників. Пропонуємо під час чергової модернізації ОНП розглянути можливість (чи удосконалити механізми, форми) участі у періодичному перегляді представників роботодавців і здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти. Радимо в активніших формах залучати роботодавців до процесів модернізації ОНП. Також ці категорії стейкхолдерів рекомендуємо долучити до групи розробників ОНП.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рекомендуємо не видаляти після завершення процедури затвердження зі сторінок офіційного сайту університету проєкт ОНП, який розміщувався там з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін (стейкхолдерів).

Критерій 10. Навчання через дослідження
не застосовується

4. Додатки

Відсутні

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

СМИНТИНА ОЛЕНА ВАЛЕНТИНІВНА